

THỰC TRẠNG VÀ CÁC GIẢI PHÁP GIÁO DỤC GIỚI TÍNH CHO HỌC SINH TIỂU HỌC

Trần Thị Anh Thu
Trường Đại học Tiền Giang

Tóm tắt: Bằng các phương pháp nghiên cứu khoa học thường quy, trong phạm vi bài viết, tác giả tiến hành nghiên cứu đánh giá thực trạng công tác giáo dục giới tính cho học sinh bậc Tiểu học. Trên cơ sở đó, bước đầu đề xuất một số yêu cầu của việc giáo dục giới tính cho trẻ và các giải pháp nhằm phòng tránh bị xâm hại.

Từ khóa: Phương pháp nghiên cứu; Thực trạng; Giải pháp; Giáo dục giới tính; Học sinh tiểu học

CURRENT SITUATION AND SOLUTIONS FOR GENDER EDUCATION FOR PRIMARY SCHOOL STUDENTS

Tran Thi Anh Thu
Tien Giang University

Abstract: By regular scientific research methods, within the scope of the article, the author conducts research and evaluation of the current situation of sex education for primary school students. On that basis, it initially proposes a number of requirements for sex education for children and solutions to prevent abuse.

Keywords: Research methods; Actual situation; Solution; Sex education; Elementary school students

Nhận bài: 19/03/2025

Phản biện: 20/04/2025

Duyệt đăng: 23/04/2025

I. ĐẶT VẤN ĐỀ

Trong thời gian gần đây, từ những vụ việc mà báo chí đưa tin về xâm hại trẻ em, từ thực tế đặc điểm dậy thì sớm của học sinh tiểu học. Các em chưa biết cách vệ sinh thân thể đúng cách cũng như chưa có các kỹ năng tự bảo vệ mình trước những nguy cơ bị xâm hại, nên năm học 2024-2025, tôi đã tìm tòi và nghiên cứu về: **“Thực trạng và các giải pháp giáo dục giới tính cho học sinh tiểu học”** để các em có một số kỹ năng cơ bản cần thiết cho bản thân.

II. NỘI DUNG NGHIÊN CỨU

2.1. Thực trạng

Các em học sinh bắt đầu làm quen với giáo dục giới tính qua sách Khoa học lớp 5. Các em cũng được học về cơ thể người, về trứng, tinh trùng, về bào thai... Tuy nhiên, việc có đưa chương trình giới tính lên sớm hay không vẫn có nhiều luồng ý kiến khác nhau nhưng phải thừa nhận một thực tế rằng điều kiện dinh dưỡng ngày càng tốt hơn cộng với tác động của nhiều yếu tố xã hội mà tỉ lệ các bé dậy thì sớm ngày càng tăng lên. Bên cạnh đó còn có một số phụ huynh và các giáo viên vẫn còn e ngại và lúng túng khi đề cập đến vấn đề này. Nhiều cha mẹ còn cho rằng đây là điều tế nhị và tự biết. Nếu nói ra thì giống như “về đường cho hươu chạy” nên họ sẽ không bao giờ nói ra các vấn đề này với con mình khi còn là học sinh tiểu học.

Trên thực tế, cả trẻ em trai và trẻ em gái đều bị xâm hại tình dục nhưng nạn nhân thường gặp hơn là trẻ em gái. Về độ tuổi, 51% trường hợp bị xâm hại tình dục ở khoảng tuổi 13-16, 40% ở khoảng

tuổi 6-12, số trẻ dưới 6 tuổi bị xâm hại tình dục chiếm 9,4%... Cũng theo kết quả cuộc khảo sát nêu trên, số trẻ em bị xâm hại tình dục nhiều lần chiếm 28,2% và số trẻ em bỏ học sống lang thang bị xâm hại tình dục chiếm 11,6%. Ngoài ra, rất nhiều em mất cảnh giác khi cho rằng việc hàng xóm, người thân trong gia đình sẽ không lạm dụng tình dục mình. Theo kết quả điều tra thì có tới 54,8% số vụ xâm hại do hàng xóm gây ra, 35,5% do người không quen biết, 9,7% là người thân trong gia đình (ông, bố, chú, bác, anh...). Trẻ em dễ trở thành nạn nhân của nạn xâm hại tình dục, bởi vậy, vai trò bảo vệ, chăm sóc và giáo dục trẻ em của gia đình là hết sức quan trọng. Các bậc cha mẹ phải tìm hiểu kiến thức và kỹ năng bảo vệ, chăm sóc và giáo dục trẻ em để tạo ra sự an toàn cho con em mình.

Thực tế cứ diễn ra xung quanh chúng ta cứ vắng vắng đâu đó có tin cháu gái này, cháu gái nọ đang tuổi tiểu học ...cứ bị xâm hại từ các kẻ độc ác, tàn nhẫn kia. ..Và hàng năm, số liệu của Cục Phòng, chống tệ nạn xã hội báo cáo của cả nước là phát hiện gần 1000 vụ xâm hại tình dục trẻ em. Nghĩa là mỗi ngày có khoảng 3 em bị xâm hại tình dục. Bên cạnh đó có các trường hợp còn bị các em còn bị tổn thương về sức khỏe, và trở thành những **“bà mẹ bất đắc dĩ”** cứ diễn ra thường xuyên.

Các hiện tượng này không chỉ phản ánh mặt trái của xã hội mà còn giống lên một hồi chuông cảnh tỉnh về những lỗ hổng trong công tác giáo dục giới tính. Những lỗ hổng này tưởng đơn

giản nhưng nếu không có sự chung tay của nhà trường và gia đình thì hậu quả sẽ là nỗi lo rất lớn cho toàn xã hội.

Qua đây, chúng ta cần phải giáo dục giới tính cho học sinh để các em có thể hiểu rõ hơn về giới tính của mình cũng như các em cần biết các cách thức chăm sóc, bảo vệ cơ thể khi các em bước vào tuổi dậy thì. Vấn đề đặt ra là đối với học sinh tiểu học - giai đoạn đầu của tuổi dậy thì, vậy chúng ta cần phải giáo dục giới tính cho các em nhưng không làm mất đi vẻ thơ ngây, trong sáng của chính lứa tuổi của mình. Đây chính là mấu chốt để tôi phải nghiên cứu phải tìm ra một số giải pháp giáo dục giới tính cho học sinh tiểu học là điều rất cần thiết nhất hiện nay.

2.2. Yêu cầu và các giải pháp

2.2.1. Yêu cầu của việc giáo dục giới tính cho trẻ:

- Dạy trẻ về các bộ phận trên cơ thể
- + Hướng dẫn cho trẻ biết về cơ thể của mình, đặc biệt là vùng kín của trẻ.

- + Bố mẹ cần cần dặn trẻ rằng không ai được phép nhìn hay sờ chạm vào những bộ phận này, ngoại trừ bố mẹ khi tắm cho trẻ và bác sĩ khi khám bệnh với sự có mặt của bố mẹ.

- Dạy trẻ về ranh giới cá nhân
- + Không ai được phép sờ chạm vào bộ phận sinh dục của trẻ, và ngược lại, con cũng không được phép đụng chạm vào bộ phận sinh dục của người khác.

- Khuyến khích trẻ kể về hoạt động hàng ngày của chúng

- + Bố mẹ hãy gần gũi trẻ, thường xuyên tâm sự về các hoạt động hằng ngày của con. Nhờ đó, trẻ sẽ hình thành niềm tin ở bố mẹ và có thói quen tâm sự thoải mái về bất kỳ chủ đề nào trong cuộc sống.

- Kỹ năng xử lý khi gặp phải tình huống nguy hiểm

2.2.2. Các giải pháp phòng tránh bị xâm hại:

Giải pháp 1: Giáo dục ý thức cho học sinh.

Giáo dục giới tính cho học sinh là hình thành ở các em những tiêu chuẩn đạo đức của hành vi có liên quan đến những lĩnh vực riêng tư, thầm kín nhất của đời sống con người, hình thành những quan hệ đạo đức lành mạnh giữa em trai và em gái, giữa nam và nữ. Giáo dục giới tính tập trung vào khía cạnh giới tính của cá nhân, giúp cho thể hệ trẻ có thái độ, có hiểu biết và suy nghĩ đúng đắn, lành mạnh về giới tính cũng như biết các cách thức để tự bảo vệ mình. Việc giáo dục giới tính đúng cách có thể mang lại một số tác dụng hoặc hiệu quả như sau:

- Khi trẻ dậy thì, sự tò mò và khao khát khám

phá những thay đổi của cơ thể là một nhu cầu và việc giáo dục giới tính sẽ giúp giải quyết nhu cầu này.

- Kể nữa là khi trẻ đã hiểu được một phần nào đó về giới tính thì trẻ sẽ có khả năng tự chăm sóc bản thân, nhất là những bộ phận giới tính

- Sự hiểu biết này còn giúp trẻ phòng tránh hoặc đối phó với những nguy cơ xâm hại đến bản thân.

- Từ những hiểu biết đó trẻ sẽ tự tin và xây dựng những mối quan hệ giới tính lành mạnh và phù hợp với những chuẩn mực xã hội.

Qua việc giáo dục ý thức cho học sinh, giáo viên cũng như trao đổi với các đồng nghiệp tôi nhận thấy:

- Hầu hết học sinh có rất ít hiểu biết về kiến thức giới tính cũng như các kỹ năng phân tích phán đoán, kỹ năng ứng phó, ứng xử với các tình huống có thể bị xâm hại,...

- Đa số học sinh đều rất ngại ngùng với những vấn đề liên quan đến giới tính và khi có thắc mắc thường ít hỏi ý kiến cha mẹ, thầy cô.

Giải pháp 2: Phổ biến kiến thức về giáo dục giới tính cho giáo viên.

Hơn ai hết giáo viên muốn truyền thụ kiến thức về giới tính cho học sinh thì việc đầu tiên là phải nắm vững các kiến thức về giới tính.

Ngoài ra giáo viên cần nắm được một số kỹ năng tự bảo vệ, cách thức ứng phó với các nguy cơ bị xâm hại,...

Khi thầy cô nắm vững các kiến thức về giới, cộng thêm sự cởi mở, thân thiện, gần gũi trong giao tiếp sẽ giúp các em tiếp cận những kiến thức về giới một cách hứng thú hơn.

Giải pháp 3: Giáo dục giới tính thông qua chủ điểm: “Con người và sức khỏe”- môn Khoa học lớp 5.

- Đối với những học sinh đã trải qua giai đoạn tuổi dậy thì, các em đều đồng tình với việc đưa nội dung giáo dục giới tính vào chương trình lớp 3, 4, 5 điều đó không hề sớm.

- Đa số phụ huynh và giáo viên còn ngại ngùng khi đề cập đến vấn đề giới tính, họ lúng túng khi các em thắc mắc với mình về những vấn đề này.

- Chưa có một hướng dẫn hay nội dung, phương pháp có hiệu quả nào về vấn đề giáo dục giới tính cho học sinh lớp 5.

Trong chương trình dạy học chính khóa, học sinh bắt đầu làm quen với giáo dục giới tính thông qua chủ điểm: Con người và sức khỏe ở môn Khoa học.

Trong chủ điểm này giáo viên cần lưu ý bài học: Phòng tránh bị xâm hại. Đây là một bài học

vô cùng quan trọng đối với các em, sau bài học học sinh cần biết:

+ Một số tình huống có thể dẫn đến nguy cơ bị xâm hại và những điểm cần chú ý để phòng tránh bị xâm hại.

+ Rèn luyện kỹ năng ứng phó với nguy cơ bị xâm hại.

+ Liệt kê danh sách những người có thể tin cậy, chia sẻ tâm sự, nhờ giúp đỡ bản thân khi bị xâm hại.

Khi dạy bài học này giáo viên có thể khai thác các thông tin trên mạng Internet để cung cấp thêm các biện pháp, giúp học sinh biết ứng phó với các tình huống, nguy cơ bị xâm hại. Ngoài ra giáo viên còn đưa ra những tình huống cụ thể, yêu cầu học sinh đưa ra cách xử lý của mình sau đó giáo viên sẽ kết luận cách ứng phó với từng tình huống cụ thể đó.

Giải pháp 4: Thiết lập hộp thư : Điều em muốn nói

Mỗi lớp học có một hộp thư: Điều em muốn nói (có thể làm bằng hộp giấy, hộp nhôm kính,...). Chiếc hộp này được trang trí một cách bắt mắt, gồm nhiều hình ảnh ngộ nghĩnh, đáng yêu. Với chiếc hộp này các em có thể gửi những thắc mắc của mình hay đơn giản chỉ là những suy nghĩ của các em về bạn bè, về học tập,... Xung quanh chúng ta có nhiều người đáng tin cậy, luôn sẵn sàng giúp đỡ trong lúc khó khăn. Chúng ta có thể chia sẻ, tâm sự để tìm kiếm sự giúp đỡ khi gặp chuyện lo lắng, sợ hãi, bối rối, khó chịu...

Hàng tháng, giáo viên chủ nhiệm sẽ mở hộp ra và giải đáp những thắc mắc của các em, chia sẻ với các em về học tập, về tình cảm bạn bè, gia đình,... một cách thân thiện, cởi mở, gần gũi giúp các em cảm thấy vững tin hơn, vui vẻ hơn, từ đó thúc đẩy hiệu quả học tập cho các em. Trong quá trình dạy tôi đã nhận được rất nhiều câu hỏi mà các em gửi qua hộp thư này.

Để giải đáp được những thắc mắc của các em, giáo viên phải hiểu rõ đặc điểm tâm lý lứa tuổi, hiểu được tính cách của từng em để dần hướng các em đến chân, thiện, mỹ...

Giải pháp 5: Giáo dục giới tính cho học sinh thông qua các buổi trao đổi ngoại khóa thân thiện.

Ở các tiết sinh hoạt ngoại khóa giáo viên có thể trao đổi cởi mở, trò chuyện tâm tình với các em, tổ chức cho các em xem các trang web về giáo dục giới tính hoặc mời các chuyên viên tư vấn có kiến thức về giới tính về nói chuyện với các em để các em bớt rụt rè hơn khi tìm hiểu kiến

thức về giới tính, giúp các em mạnh dạn, cởi mở, tự tin hơn. Thông qua các buổi hoạt động ngoại khóa này thầy cô giáo, các anh chị tổng phụ trách trao đổi, hướng dẫn các em các kỹ năng sống: kỹ năng ứng phó với các tình huống nguy hiểm, kỹ năng tự bảo vệ,

- Hướng dẫn trẻ những kiến thức về giới tính ngay từ nhỏ, dạy trẻ tên chính xác các bộ phận trên cơ thể của trẻ

- Dạy trẻ quy tắc bàn tay tin cậy: có đoạn clip để hỗ trợ giảng dạy trong bài powerpoint

Giải pháp 6: Cung cấp kiến thức cho phụ huynh, giúp họ sử dụng kinh nghiệm và kỹ năng để trao đổi tâm sự với con cái.

Qua trao đổi điện thoại, các buổi họp phụ huynh hay tranh thủ thời gian ngắn ngủi lúc phụ huynh đón con cuối buổi học giáo viên có thể trao đổi, cung cấp một số thông tin, kỹ năng để phụ huynh hiểu được tầm quan trọng của việc giáo dục giới tính cho con em mình. Từ đó phối hợp với nhà trường trong việc giáo dục giới tính cũng như có các biện pháp phòng tránh nguy cơ bị xâm hại cho trẻ.

*** Bố mẹ cần lưu ý cách nói chuyện giáo dục giới tính với con:**

- Bố mẹ phải tôn trọng, chân thành, cởi mở, biết lắng nghe. Không trấn áp dọa dẫm.

- Khuyến khích, khen ngợi khi trẻ đặt câu hỏi. Khi con dùng tiếng lóng đừng cho là tục tĩu, chệch, nhạo báng.

- Quan tâm đến quan điểm của trẻ: Cần hỏi xem trẻ đã biết gì, biết đến đâu. Từ đó có thể điều chỉnh các sai lầm và cung cấp các kiến thức khoa học gắn liền với giá trị văn hóa cho trẻ.

- Đồng cảm với nỗi băn khoăn của trẻ, cho trẻ biết “Ngày trước bố mẹ cũng có những lo lắng như con.”

- Sử dụng các nguồn sách vở tin cậy hoặc tham vấn bác sĩ, nhà tâm lý.

2.3 Bài học kinh nghiệm

Qua việc thực hiện một số giải pháp về vấn đề giáo dục giới tính cho học sinh tiểu học nên rất cần có sự phối hợp của cha mẹ và thầy cô vừa nêu như trên. Bản thân tôi đã rút ra một số bài học như sau:

Phương pháp giảng dạy cần lồng ghép trong nhiều chương trình môn học chứ không riêng gì môn Khoa học lớp 5.

Các thầy cô không nên đặt tư tưởng của mình vào suy nghĩ của các em. Nếu các thầy cô sử dụng những ngôn ngữ khoa học với một thái độ nghiêm

túc thì các em cũng sẽ tiếp nhận một cách vui vẻ. Đồng thời, thầy cô cũng phải có sự đổi mới phương pháp giảng dạy như lồng ghép vào các buổi ngoại khóa, giúp các em tiếp cận một cách dễ dàng. Dạy giới tính cho trẻ cần chú ý đến phương thức và thái độ.

- Với học sinh có vấn đề, thầy cô chủ nhiệm cần tôn trọng riêng tư và chia sẻ mang tính thân thiện để giúp các em không tự đánh giá thấp bản thân, cố gắng học để vượt qua những khó khăn do dư luận xã hội chưa thông hiểu. Trực tiếp tư vấn các em và gia đình, không để các em lẩn tránh chính mình và xã hội.

III. KẾT LUẬN VÀ KHUYẾN NGHỊ

- **Đối với giáo viên:** Nghiên cứu kỹ nội dung bài học để đưa nội dung giáo dục giới tính vào từng bài học, không quá ôm đồm. Cần quan tâm, gần gũi trò chuyện tâm tình với học sinh, thường xuyên theo dõi trên các phương tiện thông tin, in-tơ-nét,.. để hiểu rõ hơn về những phương pháp giáo dục giới tính mới, những nguy cơ có thể xảy ra với học sinh và cách phòng ngừa, ứng phó với nó. Đồng thời tăng cường phối hợp với gia đình các em để việc giáo dục giới tính mang lại hiệu quả cao.

- **Đối với cấp Trường:** Tăng cường tổ chức các

buổi sinh hoạt ngoại khóa, mời các chuyên viên tâm lý về nói chuyện, trao đổi với các em đồng thời phối hợp với hội phụ nữ của phường trong việc tuyên truyền những kiến thức giáo dục giới tính cho cha mẹ, anh chị các em.

- **Đối với cấp Phòng, Sở:** Tổ chức các chuyên đề về giáo dục giới tính cho giáo viên, các phương thức tích hợp, nội dung tích hợp vào từng môn học, nội dung hoạt động ngoài giờ lên lớp cụ thể để nâng cao hiểu biết về giới tính cho giáo viên. Tạo ra các trang web có nội dung giáo dục giới tính cho trẻ tuổi tiểu học, cho phụ huynh, giáo viên tham khảo.

Dù giáo dục giới tính cũng đã ít nhiều được đưa vào chương trình chính khóa nhưng đây là một phần kiến thức của môn học nên giáo viên chủ yếu dạy theo kiểu truyền thụ kiến thức và học tập trung cả lớp nên chưa có sự tương tác, học sinh không hứng thú. Do đó cần phải có những phương pháp giáo dục giới tính từ lớp 3 mới nhằm giúp các em tiếp cận với những kiến thức về giới tính sớm để các em có khoảng thời gian tìm hiểu, còn nếu để đến khi dậy thì rồi mà các em không nắm vững kiến thức, không kiểm soát hành vi của mình thì sẽ dẫn đến hậu quả nghiêm trọng.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

- [1]. Nguyễn Văn Lê, Nguyễn Thị Đoan, *Giáo dục giới tính*, NXB Đại học Quốc Gia – Hà Nội.
- [2]. *Giáo trình chăm sóc sức khỏe sinh sản và kế hoạch hóa gia đình (2011)*, Hà Nội
- [3]. Bùi Thị Thơm, Nguyễn Văn Anh, Phạm Mai Thương (2013), *Giáo dục giới tính cho trẻ em*, NXB Văn hóa Thông tin - Hà Nội.
- [4]. *Sách giáo khoa sách, giáo viên môn Khoa học 5*. NXB Giáo dục